

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 137 (2699) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 június 18

Országszerte fényes ünnepségek keretében ülték meg a Kormányzó születésnapját

Hódoló táviratok a Kormányzóhoz. Hitler vezér és kancellár megleghangu üdvözlője. Nagyvárad örömmámorban ünnepelt

A júniusi hajnal ünnepi ragyogással köszöntött a városra. Sok magyar szív hő imája ment teljesebbé ezzel a gyönyörű nyári hajnallal, hiszen sokan kérték a jó Istentől, hogy legalább ez a szép ünnepnap, Kormányzónk születésnapja legyen ragyogó és napsütéses.

A felkelő nap zászlódiszbe öltözött városra, ünnepi ruhában siető emberekre, katonákra, diákokra, kislányokra, tiúkra sűtött le. Mindnyájuk szeme csillogott az örömtől. Mindenki legszentebb érzelmeivel, legűszintébb hálájával sietett templomába, hogy megköszönje a Gondviselésnek Kormányzónk munkában, aldozatos hazaszeretében és bölcs kormányzásban eltöltött éveit. Nem kellett biztatni, reájelesekkel ösztönözni az embereket Nem kellett mesterségesen ünnepi hangulatot támasztani. Jött elemi erővel a szívekből, kitűzsedett a szavakban és a szemek összecsillanásában.

A lobogó zászlók diadalmasan suhogták az enyhe nyári szellő szárnyán: nagy ünnepünk van — Kormányzónk ma érte el erőben és egészségben hetvenharmadik születésnapját. Nagy ünnepünk van. Istenünk megengedte, hogy mi felszabadulva, szabad szívvel és szabad szóval ünnepeljük meg ezt a napot.

A virágok illatozása, színpompája, az ünnepi ruhák, a felvonulások, az ünnepi beszédek mind ezt a nagy örömet hirdették, mind a szívek örömmujongásának adtak hangot

A MOT jelentő: Horthy Miklós kormányzó szerdán ünnepelte 73-ik születésnapját. Mint az ország minden helyőrségében, Budapesten is zenésborezzel indult a nap. Ezalatt a Gellért hegyen elhelyezett tüzérvégek 24 ágyulóvést adtak le. Reggel 9 órakor a Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett helyőrségi templomban a honvédelmi miniszter, mint a templom kegyura, ünnepi szentmisét mondott, amelyen megjelent vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter, Radochay László igazságügyminiszter, Werth Henrik gyalogsági tábornok, a honvéd vezérkar főnöke. Ott voltak a miniszteriumok képviselői, a tábornoki kar, az egyes fegyvernemek tisztái és legénységi küldöttségei, valamint számos meghívott. A szentmisét Hász István tábornok püspök mondotta díszes papi segédlettel.

Evangélium után szentbeszédet intézett a honvédséghez. A szentmise alatt a katonai zenekar és az Operaház énekkara régi egyházi énekeket adott elő. Mibe végén a résztvevők elénekelték a Himnuszt. Szentmise alatt a Gellérthegyi útegek újra 24 ágyulóvéssel hódoltak a Kormányzónak.

A honvédség parancsnokai az Abonyi-utcai református templomban gyűltek össze hálaadó istentiszteletre. Az egyház részéről ott voltak Soltész tábortitkos tanácsos, református konventi elnök. A kormány részéről megjelent a pénzügyminiszter, a földművelésügyi miniszter s a közellátásügyi miniszter.

A honvédség részéről vitéz Jándy Guszav gyalogsági tábornok, hadseregparancsnok, a tábornoki kar és a törzstiszti kar számos tagja, valamint tisztai és legénységi küldöttségek. Az istentisztelet a Himnuszt eléneklésével ért véget. Délben a honvédség tagjai, tábornokai díszben vettek részt a tisztikaszinóban. A tüzérvégek az ebéd alatt 24 ágyulóvést adtak le.

Délután a magyar légierő egységei tiszteltek a Kormányzó Ur előtt és kenderesi kastélya felett tisztelgőket irtak le. Este az egyes helyőrségekben zenéstakarodó lesz

Német lapok a Kormányzó érdemeit méltatják

Berlinből jelentik: (MTI) Valamennyi német lap megemlékezett Horthy Miklós kormányzó 73-ik születésnapjáról. A magyar lapok nyomán méltatják az államfő érdemeit és kiemelik országnagyobbító kormányzását.

Berlinből jelentik: (NTI) Hitler német birodalmi vezér és kancellár nagybányai Horthy Miklós főméltóságához, a magyar királyság kor-

mányzójához születésnapja alkalmából táviratot intézett, amelyben kifejezte jókívánságait.

A RÓMAI RÁDIÓ ÜDVÖZLETE

Rómából jelentik: (MTI) A római rádió tegnap esti magyarnyelvű hírszolgálatában köszöntötte Horthy Miklóst születésnapja alkalmából.

— Magyarország főméltóságú kor-

mányzója — kezdte a bemozdó — ma ünnepi 73-ik születésnapját. Az olasz rádió az olasz nép nevében mély hódolattal üdvözli ez alkalmából vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzót és kéri az Istent, hogy még sok esztendőig tartsa meg őt. Horthy Miklós büszke öntudattal tehinthet vissza a hosszú esztendőkre, melyeken át böl-

csességgel vezette országát. Az olasz nép minden egyes fiának őszinte kívánsága, hogy Magyarország kormányzója még sok esztendőn keresztül élhessen és nemzete élén ezen az uton haladhasson mindig magasabb csúcsok felé. Eljen Horthy Miklós! Eljen a magyar nemzet!

A Bukovinából hazatért magyarok hálája és hódolata

A MTI jelentő: A Bukovinából a Bácskába telepített magyarok a Kormányzó Ur születésnapja alkalmából táviratot intéztek a Főméltóságú Urhoz köszönetet mondva a régi hazavisszaszerzéséért, az új otthonért és új kenyérért.

A MINISZTERELNÖK HÓDOLÓ TÁVIRATA

A MTI jelentő: Bárdossy László m. kir. miniszterelnök a Kormányzó Ur főméltóságának a következő táviratot küldte:

Főméltóságú vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó urnak, Kenderes. Engedje meg Főméltóságú Kor-

mányzó Ur, hogy születésnapja alkalmából a m. kir. kormány és általa az egész magyar nemzet bensőséges jókívánságainak és ragaszkodó szeretetének Főméltóságod előtt kifejezést adhassak. A magyar nép őseitől örökölt hűség, odaadó szeretettel járul ezen a napon Főméltóságod elé. Boldog vagyok, hogy ezeket a nép minden rétegében gyökerező és élő érzelmeket a Főméltóságú Kormányzó Ur elé terjeszthetem. A Mindenható Isten védő és vezérlő keze vezesse továbbra is Főméltóságodat történelmi útján, amelyen egy szenvedésekben megtisztult ország népének szeretete kíséri. Bárdossy László sk.

Díszünnepély a nagyváradai Országzászló előtt

Pontban háromnegyed 12 órakor érkezett gépkocsin az Országzászló elé vitéz Góthay Béla tábornok, a helyőrség parancsnoka. A tábornokot a tisztikar, a városi, megyei és egyházi hatóságok vezetősége fogadta. Vitéz Góthay tábornok személyesen osztotta ki a parancsnokoknak az Erdélyi Emlékérmeket, majd rövid beszédet intézett, melyben a következőké mondotta:

— Midőn a legfelsőbb Hadurunkat ünnepeljük, ez alkalommal szíjjon hála érte a Mindenhatónak, hogy megengedte érni ezt a napot. Ez az érem látható bizonyítéka annak, hogy a legfelsőbb Hadur elismerését fejezi ki azért a munkáért, melyet a magyar honvédség Erdély felszabadításáért kifejtett. Jelentse ez az érem a felszabadult minnaen testvér részére azt az élő biztatást, hogy az elmúlt 22 év megaláztatásának korszaka lezárult. Ez az idő soha többé vissza nem térhet, mert ha kell, életünket és vérünket adjuk.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszédet a Hiszekegy elmondása követte, majd kezdetét vette a díszfelvonulás.

Előbb a helyőrség gyalogos alakulatai vonultak el a tábornok és kísérete előtt, majd a géppuskás szakasz, a gyalogság vonatkozólopa, gyalogágyu- és löszeroszlop, huszárság, tüzerőség, motoros, nehézágyu, csendőrség, a próbarendőrök és végül a frontharcosok alakulata zárta be a díszmenetet.

Az ezrekre menő közönség meglehetősen ünnepi és meleg szeretettel fogadta a felvonulást. A pompásan felszerelt gyalogság díszmenete mintaképe volt az igazi magyar katonai szellemnek. Mikor az átképzősök csapata vonult fel ütemes léptekkel és a közönség egymás után fedezte fel az ismerős arcokat, kitörő lelkesedéssel adott kifejezést szeretetének.

Elragadó látványt nyújtott a siskos, barnahajtokás vonatzászlóalj felvonulása, az ujonnan festett kocsi és ragyogó tisztaságú lovak és szer-

számok lenyűgöző hatással voltak a szemlélőre.

Minden egység felvonulását tapsokkal üdvözölte a közönség, a táncoló huszárparipák hátán tükrözőtt a csillogó napfény s a kivont kardú magyar huszár lótermett alakjai pompás látványt nyújtott. Hasonlóképpen a tüzekek és gyönyörű hatalmas lovaik, gondozott ágyuik. Szűnni nem akaró tapsokkal adott kifejezést örömeinek a közönség a pattogó ütemben menetelő kakastollas csendőrök érkezésekor, valamint a próbarendőrök oszlopának.

A díszmentet a frontharcosok világábrorut átélte kitüntetéses alakulata zárta be és vonult el saját zenekara ütemeire.

ÜNNEPÉLYEK A HONVÉDHELYŐRSÉG LAKTANYÁIBAN

A nagyváradi helyőrség laktanyájában minden fegyvernem a templomban tartott hálaadó istentisztelet után külön házi ünnepély keretében ünnepelte a Kormányzó születésnapját.

A 25-ös gyalogezrednél vitéz Akosfy Barna alezredes mondott emlékeztető hangú beszédet a laktanya udvaron felsorakozott legénység előtt, méltatva a nap jelentőségét.

Az ünnepség keretében történt meg a katonai átképzősök esküvitele,

majd az erdélyi emlékérmek kiosztása következett azok számára, akik résztvettek a honvédségnek a felszabadított keleti és erdélyi részre való bevonulásán. A sötétkék szallagon függő ezüstözött emlékérmek egyik oldalán Mátyás királyt ábrázolja ezzel a körfelirattal:

„Az erdélyi részek felszabadulásának emlékére 1940. A másik oldalon az erdélyi címer látható ezzel a felirattal: „Vitéz nagybányai Horthy Miklós országlásának 20. évében”.

Az emlékérmek először vitéz Kálman Imre ezredes, ezredparancsnok a tiszteknek nyújtotta át, majd a századparancsnokok adták át az érmeiket az altiszteknek és a közkatonáknak.

A házi ünnepséget diszponálás fejezte be, amelyet az ezredparancsnok fogadott.

ÜNNEPÉLY A LOVASSÁGI LAKTANYA UDVARÁN

A lovassági laktanya udvarán vitéz Pongrácz Pál ezredes, ezredparancsnok mondott ünnepi beszédet, majd az átképzősök esküvitele és az emlékérmek kiosztása után a Rhédey kertbe vonultak ki a huszárak s ott történt meg a diszponálás az ezredparancsnok előtt.

A házi ünnepség után valamennyi fegyvernem a Szent László-terre vonult.

A DÉLUTÁNI SZÓRAKOZTATÓ HONVÉDÜNNEPÉLYEK

A Kormányzó születésnapja alkalmával a honvédehelyőrség különböző fegyvernemei ünnepélyeket rendeztek délután a honvédek szórakoztatására. — Ilyen ünnepély volt 4 órakor a honvédcsoportkórházban, ahol a betegállományú és egészségügyi legénység, valamint a kórház ápolónői kitérő tapsokkal jutalmazták az ünnepély szereplőit.

Délután 5 órakor a négyes laktanyában és a Várban levő portyázósok laktanyájában rendeztek szórakoztató honvédünnepeket. Ezekről az ünnepélyekről holnapi számunkban számolunk be részletesen.

Vége felé közeledik a sollumi nagy csata

Egyre jobban kiéleződik a viszony Németország és Amerika között

(Hadművelői övezet. Stefani) Vége felé közeledik, még pedig a tengelyhatalmakra nézve kedvező körülmények közt, a rendkívüli hevesességű sollumi csata. A német és olasz csapatok az ellenség heves támadásainak visszaverése után ellentámadásba lendültek és az ellenséges csapatok jelentékeny részét bekerítették. A bekerített erők heves támadásokat hajtottak végre, hogy kiszabaduljanak, de ezeket visszavertük. A bekerítők és a bekerítettek közt a harc még folyik. A tengelyhatalmak megkezdtek a meghódított területek megtisztítását az ellenséges erőktől. Az ellenség vesztesége emberben és páncélcsovekben igen nagy. A német és az olasz csapatok harcikészsége minden dicsőreget felülmúl.

AZ ANGOLOK KÉNYTELENEK MEGÉRŐSÍTENI SZIRIAI CSAPATAIKAT

Newyorkból jelentik: (NTI) Az Asso-

ciated Press kairói jelentése szerint az angolok a fokozott francia ellenállás következtében kénytelenek szíriai csapataikat megerősíteni. Az angol katonai körök szerint a francia ellenállás a leghevesebb Damaszkusz környékén.

A MOSZKVAI ANGOL NAGYKÖVET KIRÁLYI KIHALLGATÁSON

Rómából jelentik: Cripps moszkvai angol nagykövet, aki jelenleg Londonban tartózkodik, az angol király kihallgatáson fogadta.

Stockholmból jelentik (Bud. Tud.) Londoni jelentés szerint az elnök tegnap tanácskozást folytatott az Egyesült Államok különböző fegyvernemeinek parancsnokaival. A tanácskozások az Angliába és a Közel-keletre irányuló hadiszállítással és az atlanti-océáni helyzettel kapcsolatosok.

Olaszország is befagyasztotta az amerikai követeléseket

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz lapok rendeletet közölnek, amely megtiltja az olasz állampolgároknak, hogy amennyiben amerikai állampolgároknak pénzzel vagy más értékkel tartoznának, hogy ezt a tartozást visszafizesék. Ugyanez a tilalom áll az Olaszországban lakó idegen állampolgárokról is. Az amerikai állampolgárok rendelkezései olaszországi vagyonukról semmis. A magán- és jogi személyek kötelesek bejelenteni az amerikai állampolgárokkal szemben fennálló tartozásukat és követelésüket. Az olasz sajtó a leghevesebben tiltakozik az amerikai kormány ama intézkedése ellen, amely ezt a megtorló intézkedést maga után vonta.

Washingtonból jelentik: (NTI) Roosevelt a sajtóértékeztetésen arra a kérdésre, hogy az Egyesült Államok kormánya milyen jogtalan tevékenységet vet a német konzulok szemébe, azt válaszolta, hogy a konzulok tevékenysége „felforgató” jellegű volt. Roosevelt nem volt hajlandó részletekbe menni. Szerinte a „felforgató” fogalom sok mindenre kiterjed. Arra a kérdésre, hogy vajon más államokkal szemben is terveznek ilyen eljárást, kijelentette, hogy nincs erre vonatkozólag mondanivalója.

NÉMETORSZÁG TÜRELME NEM LEHET HATÁRTALAN

Zürichből jelentik: A washingtoni német nagykövet, von Tannenberg, tegnap átnyújtotta a washingtoni kormánynak a német kormány tiltakozó jegyzékét az Egyesült Államokbeli német konzulátusok bezárása miatt. Ezt az intézkedést a tiltakozó jegyzék indokolatlannak és önkényesnek mondja.

Az intézkedés 26 konzulátust érint. Magában Newyorkban 5 főkonzul és 5 alkonzul működik. A német jegyzékhez illetékes berlini körökben még nem fűztek megjegyzéseket de utaltak arra, hogy a nyugalom és türelem, amely megfelel a német részről eddig gondosan követett politikának, nem lehet határtalan.

Amerikai jelentések szerint a Ro-

bin Moore elsüllyesztése jogtalan volt és a kormány már a legközelebbi jövőben határozni fog a teendő lépésekről. Newyorki jelentés szerint tegnap az Amerikában élő nemetek működésének felügyeletére és ellenőrzésére a kormány külön rendelkezéseket hozott.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok határrendőrségét utasították, hogy további intézkedésig ne engedje meg német állampolgárok kiutazását. Hivatalos helyen az intézkedést azzal indokolják, hogy a washingtoni kormány lehetetlenné akar tenni minden kísérletet, amely

az Egyesült Államokban fennálló német követelések befagyasztásának kijátszására irányulhatna.

VÉGLEG MEGSZAKADTAK A TARGYALÁSOK JAPAN ÉS HOLLANDIA KÖZÖTT

Tokióból jelentik: (NTI) A Tokió Nishi Nishi batáviai jelentése szerint a japán bizottság vezetője és Hollandia főkormányzója közt lefolyt megbeszélések, mint kilátástalanok, megszakadtak. A két fél kénytelen volt megállapítani a felfogások különbözősége miatt a megbeszéléseket tovább nem folytathatják.

Bottai miniszter az első olasz Duna-tengerjáró gőzös vízrebocsátási ünnepségén

Budapestről jelentik: Bottai olasz nevelésügyi miniszter ma délelőtt megkoszorúzta a Hősök Emlékművét és az olasz hősök síremlékét. Azután az egyik fővárosi gimnáziumba ment, ahol gyakorló óra keretében olasz nyelvtanítást mutattak be. Utána meglátogatta a miniszterelnököt, aki tiszteletére villásgreggellit adott.

Budapestről jelentik: Ma délelőtt bocsátották vízre a Ganz hajógyár telepén az első olasz Duna-tengerjáró hajót. Mint ismeretes, Olaszország már régen elhatározta, hogy résztvesz a dunai hajózáásban és erre a célra külön dunai hajózási társaságot alakított, amely több hajó építésére adott megbízást a magyar iparnak. Az első hajót „Piemonte” névre keresztelte Host Venturi olasz közlekedésügyi miniszter neje. Az ünnepségen megjelent Bottai olasz miniszter is.

A katonai közigazgatás megteremtette a polgári közigazgatás alapjait a Délvidéken

Nehéz munkájában mindig az igazságot tekintette vezető elvének

A MOT jelenté: Bácska, Muravidék és a baranyai háromszög birtokbavétele rendkívül nehéz feladatok elé állította a legfelsőbb katonai vezetést. Gondoskodni kellett minden előkészület nélkül a birtokba vett területek biztonságáról, közellátásról és közigazgatása megszervezéséről. A honvéde vezérkar rendelkezett már bizonyos gyakorlattal a Felvidék, Kárpátalja és Erdély megszállásának tapasztalatai alapján, de más volt most a helyzet, miután a Délvidéket nem döntőbíráskodás juttatta vissza az anyaországhoz, hanem a magyar honvédség fegyvereinek elsőpró ereje szerezte vissza. Itt magunknak kellett megoldani a felmerült számtalan sok problémát.

Egyik legfontosabb probléma a közigazgatás előkészítése volt. A csetnik- és dobrovolyák-támadásokra nem lehetett számítani. A csetnik és dobrovolyák szervezeteit még el nem menekült tagjait őrizetbe vették és elkü-

lönítették a lakosságtól. A Délvidékre telepített oszerbiaiak nem tudtak gyökeret verni a szerb megszállás ideje alatt. Ezért most megindult kivándorlásuk. A katonai közigazgatás ezt elősegítette és elrendelte az 1919. október 31. után letelepítettek, az önként távoznivalóknak, a dorovojákoknak tekinthető összeírását és visszatelepítését. A honvéde vezérkar ezért kezdte meg az országon kívül élő magyarok hazatelepítését. Hazaszállították a belgrádi magyarokat, a Szendrő várában hajléktalanná vált 150 magyart és megkezdtek a Szerbia egyéb vidékén élő magyarok hazahozatalának előkészítését.

Az általában a gyakorlati élethez alkalmazkodó katonai közigazgatás igazságos és gyors cselekedeteiben az igazságot tekintette vezető elvének. A katonai közigazgatás megteremtette a polgári közigazgatás alapjait és biztosította a munka folytonosságát.

Huszonnégy új magyar falu hirdeti Bácskában a szebb magyar jövőt

Hazajött 13 ezer bukovinai székely. Hazajönnek Franciaország, Belgium, Hollandia magyarjai is

A magyar kormány, a világ újjászületésének előttünk pergő nagyszerű alkalmát megragadva, az 1940 november 15-én tartott minisztertanács elhatározta, hogy mind a négy égtáj felől hazaszólitja és — ami sokkal több — hazasegíti fajtanak azokat a fiait, akik vagy akiknek ősei egy küzdelmes ezer év során kihullottak ugyan Patrona Hungariae meleg tenyeréből, de megmaradtak hűséges, becsületes, igaz magyaroknak.

Ez a történelmi elhatározás — a nagyobb magyar népcsoportok felett uralkodó államok egynemelyikének sokáig bizonytalan állásfoglalása miatt — most-

náig nem kerülhetett a nyilvánosság elé.

Vitéz dr. **Bonczos Miklós** belügyi államtitkár, a rendkívüli súlyú nagy nemzeti feladatok sokszor kipróbált megvalósítója azonban, mint a külföldi magyarokat letelepítő kormánybiztosság vezetője azonnal megindította a hatalmas munkát. Mindenekelőtt tengernyi nehézségek árán összeíratta a történelmi határokon kívül kisebb-nagyobb csoportokban élő magyarokat és azoknak vagyoni állapotát. Azután kezdődtek meg a néhol nagyon könnyen, néhol nagyon nehezen haladó tárgyalások a hazavándoroltatás feltételeiről, körülményeiről és időpontjáról.

Ez volt az üzenet: mind az öt falu útrakészen áll

Egy hónap óta Ujvidék központja lett az új magyar honfoglalás immár vége felé pergő, diadalmasan szép első felvonásának: a bukovinai magyarok hazatelepítésének.

Istensegits, Fogadjisten, Józseffalva, Hadikfalva és Andrásfalva 13.600 magyarja az utolsó, ma már ugyancsak hazafelé robogó bukovinai magyar vonat párszáz utasának híján hazatért, 177 esztendő meddő sóvárgása után örök időkre hazatért meszesz Bukovina szélviharos fensíkjáról. Szintiszta magyar ez a nép annyi bizonyos. Nyelven, érzésben, viselkedésben egyaránt.

1764 január 6-án, a madéfalvi veszedelem éjszakáján léptek át távozóban asszonyaikkal, gyermekeikkel együtt a magyar határt. Zöld Péter csikszentléleki plébános vezetésével leereszkedtek a Kárpátok tulsó oldalán és megalapították az öt falut. És aztán 177 évig néztek sóhajtozva a Kárpátok felé.

Majdnem nálunk telepedtek le

A hazaszökött első 3000 bukovinai testvér letelepítése országos nagy probléma volt a télen és a tavasz elején. A kormány célja az volt, hogy boldogítsa őket és megfelelő helyre telepítve, erősítse velük a nemzetet.

A bukovinai magyarok 95 százaléka földművelő. A gabonafélék mellett igen magas kultúrával termeli az ipari növényeket és a zöldségféléket is. Boldogulásukhoz tehát ennek megfelelő, jó és elegendő föld kell. Ezért hiúsult meg az első terv, amely Szilágymegyébe szánta őket. Később, tavasz kezdetén sok szó esett a kormánybiztosságon biharmegyei letelepítésükről. Ma már alighanem a bihari földeken figyelnek a gabona-termés ígérétének első kis kinyilatkoztatásait, ha közbe nem szól a világtörténelem.

A világtörténelem közbeszólt, Jugoszlávia összeomlott és a magyar kormány a diadalmasan visszavett Bácskában ott találta a 20-as években vgrehajtott földbirtokrendezést. A szerb földreform során a dobrovoljácok jutalomképpen összesen 192.000 hold kitűnő szántót kaptak az elrabolt bácskai földekből. Délvidék visszavétele után a magyar kormány

elrendelte a szerb földbirtokpolitikai műveletek felszámolását és pedig olyképpen, hogy a megváltás útján szerzett birtokokat érintetlenül hagyta, ellenben a dobrovoljácok részére történt ingyenes juttatásokat hatályon kívül helyezte és új juttatási eljárást rendelt el. Az ilyenformán nagyhirtelen gazdátlanul maradt 192.000 hold földből 139.000 holdat elkülönítették a bácskai magyar igényjogsultaknak, a fennmaradt 53.000 holdnyi zárt telepítésű terület pedig, a rajtlevő 24 faluval a bukovinai magyarok hazatelepítésére jelölték ki.

Május 11-én írták alá Magyarország és Románia egyezményét a bukovinai magyarok hazatelepítéséről.

Ettől kezdve a mai napig 22 vonaton hazacérkezett az öt falu népe. Az utolsó vonat elindult Hadikfalváról,

ahol Bonczos kormánybiztos kiküldött tisztviselői irányítják hetek óta a csoportok és értékszállományok indulását. Az első csoport indítását annakidején maga Bonczos Miklós irányította, aki repülőgépen járta meg Bukovínát.

Június elseje óta mindennap átfutott a határon déli 12 órák egy 18 kocsiból álló szerelvényünk a buko-

Szép fogak —
egészséges fogak —
üde lehellet —
ODOLO FOGPÉP.

ODOLO

Egész tubus ára: P 1.15, fél tubus ára: P 0.74

vinaiakért. Az átpakolás bizony órák hosszáig tartott, mert csak a nagyobb-fajta holmit, a szekeret, traktort, cséplőgépet adták át odaát a bukovinaiak. És ment a vonat Kolozsváron, Nagyváradon, Békéscsabán,

Hódmezővásárhelyen át Szegedig. Minden ablakban mosolygó gyermekarcok serege nézett kifelé. Mert a bukovinaiak lenéztek azt, akinek csak három-négy gyereke van. Hét-nyolc gyermek önáluk az átlag.

Uj magyar falvak a bácskai rónán

Szegedtől azután autókaván vitte a telephelyekre az új honfoglalókat. Az első három munka, amit maguk kezdeményezéséből végeztek, mindenütt ugyanez volt:

A szerb színekben ríktó házakat mindenütt bemeszelték szép magyar házzsínre.

Azután a keresztelő következett. A dobrovoljác falvak különös hangzásu nevei, Nyegusevo, Tomiszlavci, Roglatica, Vojvodamisics és más effélék az ő ítéletükkel hulltak bele az enyészetbe. Az öt nagyocska bukovinai magyar falu sokgyermekes nepe betöltötte mind a 24 falut, adtak tehát nekik új neveket.

Józsefháza, Bácsjózseffalva, Hatikszállás, Hadikliget, Hadikjelke, Hadikhalma, Bácsbadikfalva, Hadikháza,

Hadikvára Istenhozott, Bácsistensegits, Istenvelünk, Istenföldje, Istenáldás, Istenkeze, Istenszeme, Bácsandrásfalva, Andrásfalva, Reformátusandrásfalva, Bácsandrászállás, Andrásvára, Reformátusandrásfalva és Fogadjisten...

Nincsenek még rajta a térképen, de tanuljuk meg őket, mert ezek az új magyar honfoglalás diadalának első állomáshelyei.

Keresztelő után pedig minden házra kitűzik a magyar zászlót. Lengeti a lanyha bácskai szél. Aztán — mindig ők kezdik el, hiszen olyan szépen tudják — felcsendül a Himnusz. És ekkor az újjászületett falu nepe térdreborultan sirva énekel. Aztán lehajol és megcsókolja immár örök hazáját, a magyar földet. S. F.

Ünnepélyesen fogadja a város a hazatelepülőket utolsó vonatát

Nagyvárad. Saját tud. A bukovinai hazatelepülő székelyek utolsó vonata holnap reggel háromnegyed 9 órakor fog átmenni Nagyváradon. Erre az alkalomra a város ünnepélyes fogadtatást rendez hazatelepülő véreink tiszte-

letére. Megjelennek az állomáson a hatóságok képviselői, az egyesületek és az iskolák is. Kérjük Nagyvárad közönségét, hogy az új honfoglalás hőseinek ünnepelésére minél nagyobb számban jelenjenek meg az állomáson.

A fiumei magyar átmenőforgalom kérdése

Milánóból jelentik: (MTI) „A fiumei magyar átmenőforgalom kérdése a szakértők előtt” — címmel számol be a Popolo d'Italia a magyar-olasz bizottság június elején Budapesten tartott két üléséről, amelynek napirendjén a megnagyobbodott Magyarország Fiumével való összeköttetésének kérdése szerepelt.

— A jelenlegi helyzet — írja a lap — igen fontos vasúti és tengeri kérdése-

ket vetett fel, amelyeket most behatóan megvizsgáltak abból a célból, hogy fokozzák a forgalmat. Az ülés határozatait a magyar és olasz illetékes tényezők minél előbb felülvizsgálják és életbe léptetik. A tárgyalások a legszívélyesebb keretek között folytak, hogy mindkét részről megvalósítsák a Fiumén keresztül lebonolyítandó magyar áruforgalom növelésére irányuló szándékokat.

INNEN-ONNAN

Spanyolország

A spanyol népek ismét annak az erkölcsös és udvarias népek kell lennie, amilyenek az egész világ eddig ismerte. A spanyol rendőrség mindent elkövet, hogy a polgárháború után itt is, ott is jelentkező zabolátlan és a spanyoloknál oly szokatlan erkölcsstelen jelenségeket kikaparítsa. A központi rendőrigazgatóság most figyelmeztető rendeletet bocsátott ki, melyben többek között ez áll: „Az utcán, színházakban, mozikban és más nyilvános helyeken gyakran hallani trágár és durva megjegyzéseket és szomorúan kell megállapítani, hogy az ifjúság magaviseletével a művelt és jóízű polgárokat a szó szoros értelmében megbotránkoztatja. A rendőrség a jövőben minden ilyen, a spanyol néphez nem méltó viselkedést szigorúan meg fog büntetni és pedig a cselekmény súlyossága és az illető vagyoni helyzetének alapján.” Kitalálása helyezi ezenkívül a rendelet, hogy a rendőrség a jövőben különös gondnal fog az éjszakai mulatókra ügyelni, főképpen azokra, amelyek a városok kívül fekszenek és amelyekre eddig nem lehetett kellő gondot fordítani. (M. N.)

Anglia

A ruhahajgyeknek Angliában való bevezetése következtében — írja a „Svenska Dagbladet” londoni tudósítója, az etoni diákoknak is le kell majd mondaniok III. György király korából származó hagyományos ruházódásukról. Egész bizonyos, hogy Etonba is hamarosan bevonulnak a közönséges kék és szürke öltönyök. Valószínű azonban — írja a tudósító, — hogy miután a ruhahajgy a kalapokra nem terjed ki, a makacs hagyománytisztelő angol diákság a cylinder mellett továbbra is ki fog tartani. (M. N.)

Szembem az eddigi állításokkal Londonban most már hivatalosan is elismerik, hogy a ragályos betegségeknek száma Angliában az év első négy hónapjában nagy mértékben növekedett. Ez a szám az angol királyság és Wales nagyobb városaiban az 1940. év 40.000 számával szemben 120.000-re emelkedett. A legnagyobb növekedést a számarközhőség, a legkisebbet a skarlát mutatja. (M. N.)

Egyesült Államok

Wedgwood alsóházi képviselő, a munkáspárt vezetője Amerikába érkezett, hogy ott Anglia és az Egyesült Államok között létrehozandó politikai unió érdekében propagandisztikus elő-

Frenczel Sándor

tűkőr és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerekes

Falburkoló üvegcsempék gyári lerakata

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

adásokat tartson. Wedgwood elgondolása szerint a kezdeményezés, mint az erősebbik testvérnek, az Egyesült Államoknak volna feladata. Azt állítja egyébként, hogy a munkáspárt minden erejével támogatná az unió tervét.

A washingtoni hadügyminisztérium az összes kiképző parancsnokságokat utasította, hogy a jövőben a kiképzésnél nagy mértékben gondolni kell a modern harc „realizmusára”. Ezalatt az ugynevezett „realizmus” alatt a

hadügyminisztérium többek között és elsősorban az idegeket felkorbácsoló zajokat érti. Ezeknek a zajoknak a segítségével fogják majd a jövőben az amerikai ujoncokat a „valódi harcok első idegmegrázkódtató hatására” előkészíteni.

Németország

Az Egyesült Államok az utóbbi időben figyelemreméltó erőszítésekkel tesz, hogy Németországnak a

szintetikus gumigyártás terén elért eredményeit a maga számára is hosznosítsa. Miután magán és hivatalos gazdasági körök a német gumipárt kimerítően tanulmányozták, terjedelmes jelentésben állapították meg, hogy Németország szintetikus gumitermelése az 1934. évi 10 tonnáról 1939-re 25.000 tonnára emelkedett. A jelentés a mai német termelést kb. 60.000 tonnára becsüli és a jövőre a termelés további gyors fokozódását várja.

A Csendes-óceán „nagy fala”

A japán tengerei haderő egyike és más

Írta: Chu Saibo japán haditengerészeti szakértő. — A Magyar Lapok eredeti MN. tudósítása

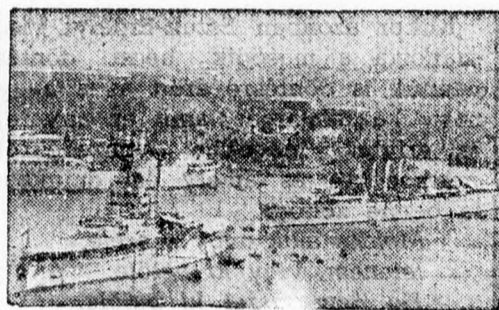
Mindenekelőtt előrebocsátjuk, hogy a japán tengeri haderő harci erejét, ha nem akarunk tévedni, többre kell becsülnünk, mint amennyire a papíron megadott számokból következtetni lehetne. Már régebben a japán haditengerészet uralkodó szellem is rendkívüli jelentőségű tényező. Ehhez járul még az előnyös stratégiai helyzet.

A világ legtöbb hadiflottájával ellentétben a Tenno hadiflottájának a távolkeleti vizeken kívül nincsen semmiféle kötelezettsége sem.

Hogy ennek a körülménynek mekkora a jelentősége, mi sem mutatja jobban, mint a brit flotta jelenlegi helyzete. Bármekkora legyen is az angol tengeri haderő, erejét kénytelen egymástól a lehető legtávolabb fekvő területeken megosztani és így valójában sehohsem tud megfelelni feladatainak.

Ezenkívül Japán nyugati partja tagoltságában az erős támaszpontok egész sorát szolgáltatja.

Mint egy erődítmény — akár a „Csendes-óceán nagy falának” is nevezhetnők — húzódik Tairvántól (Formosa) hatalmas ívben észak felé a Ghishina (Kuriu) szigetekig és minden keletről dél felé törő közvetlen támadással

szemben szinte megszakíthatatlan sáncot alkot.

Ezt a kedvező természetes és stratégiai helyzetet a japán hadihajók konstrukciós sajátosságai a legszerencsésebben egészíti ki. Ebből a szempontból a japán tengeri haderővel egy tengeri hatalom sincsen fölényben.

Japán ma már senkit sem utánoz

Sajnos volt idő, nem is régen, amikor Japán még a külföldi hajótechnika utánozója volt. Ez az idő azonban már a múlté. Ma Japánnak egy hajója sincsen, mely valamely külföldi típus szolgai másolata lenne.

Ezzel szemben azonban, akinek alkalma lenne a japán tengeri haderő akármelyik tetszés szerint kiválasztott hajóját szakértői szemmel megvizsgálni, kénytelen lenne megállapítani, hogy

a japán hadihajók nemcsak különleges sajátosságok, hanem tagadhatatlanul magas színvonal jellemzi.

Különösen áll ez a Maya- és Kako-osztály tizenkét nehéz cirkálójára, szokatlan ívben hajlított törzsükkel és zömök csomakárbuccukkal és a Tonne-osztály hat, egyenként tizenöt-tizenöt 15 centiméteres ágyúval felszerelt könnyű cirkálójára.

Nagy sebesség és nehéz fegyverzet

Tulzás nélkül állíthatjuk, hogy a Japán hajótervezők a tökéletesség magas fokán állanak és valóban önálló alapelvvel dolgoznak. Így például amikor a „Kongó”-n minden 35 centiméteres ágyút a hajó középvonalán helyeztek el, a világ valamennyi flottáját megelőzték. Azzal az újítással a csatahajóikat 40 centiméteres ágyúkkal látták el — elő-

ször a „Nagato”-t, ugyancsak nagy feltűnést keltettek. Aki figyelemmel kíséri a hajózási ügyeket, még emlékezhet rá, mily hámulatba ejtette a

Íme, ez a japán hadiflotta:

Cirkálókból Japánnak tizenkét modern, 1926 és 1932 között épített és húsz centiméteres ágyúkkal felszerelt hajója volt, tizenöt még fiatalabb könnyű cirkálója tizennégy-tizenöt centiméteres ágyúkkal köztük a „Mogami”-osztály 8.500 tonnás legújabb cirkálója. Tartalékul öt tizennégy centiméteres lövegekkel ellátott cirkáló, végül az „Asama”-osztályának az 1904—1905 évi orosz-japán háborút átélő hajói szolgáltak.

A hatvanégy modern, elsőosztályú torpedóromboló igen erős fegyverzetével világviszonylatban is nagy erőt képviselt.

Ehhez járult még harminchárom tizenhat évnél régebbi romboló, melyekre a flottaegyezmény már nem volt tekintettel. A szolgálatban álló tengeralattjárók száma ötvennégy volt és negyvennégy közülük a flottaegyezményben meghatározott tizenhárom éves korhatárt még nem lépte át. Ezenkívül a japán flotta még öt kész és két építés alatt álló repülőgépanyahajóval rendelkezett, köztük két óriáshajóval, a 26.000 tonnás „Akagi”-val és az eredetileg

világot a Kako-osztály a nehéz fegyverzet és a nagy sebesség kitűnően sikerült párosításával.

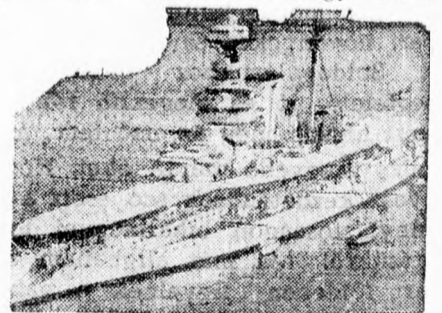
Ami pedig a régi hajókat illeti, a „Csuhaka” volt a világ első négy tizenkét centiméteres ágyúval felfegyverzett cirkálója és mielőtt a portsmouthi angói dreadnoughtok elkészültek volna, a Kavahi dreadnought terve már készen volt.

A japán flotta legkiemelkedőbb tulajdonsága azonban mégis ideálisan kiegyensúlyozott összetétele.

Amikor Japán 1936-ban a washingtoni flotta egyezményt felmondta, kilenc csatahajója volt, melyek közül három 27 csomós sebességgel eredetileg csatacirkálóknak készült. Egy közülük a világháború előtti utolsó békeévben készült el, hat a háború alatt, az ugynevezett Post-Jutland-típus két hajóját. A „Nagato”-t és „Mutsu”-t pedig 1919-ben, illetőleg 1920-ban bocsátották vízre. Ezenkívül a flottaegyezmény felhatalmazást adott Japánnak az 1912-ben épült „Hiei” nevű lefegyverzett csatahajónak iskolahajóként való üzemben tartására. A „Nagato” és „Mutsu” kivételével, melyek nyolc-nyolc negyven centiméteres ágyúval vannak felszerelve, ezeknek a csatahajóknak főfegyverzete harmincöt centiméteres ágyúkból áll.

39.000 tonnás csatahajónak tervezett „Kaga”-val. Két vízirepülőgép-anyahajó épülőfélben volt.

Ez volt a helyzet 1936-ban: a különleges feladatokat szolgáló kisebb egységekkel együtt mintegy három-

száz hadihajó, összesen 1.200.000 tonna nagyságban. Arról, hogy azóta mi történt, természetesen nem beszélhetünk. Bizonyos azonban, hogy Japán a washingtoni flottaegyezmény felmondásával nem azért zerezte vissza cselekvési szabadságát, hogy tétlenül nézze az idő múlását. Az is kétségtelen, hogy azóta a japán hajóépítőtechnika sem hanyatlott. A jövő talán bebizonyítja majd, milyen erős a valójában a japán hadiflotta.

Merdzs Ajumot visszafoglalták a franciák

Sollumnál a német-olasz csapatok felmorzsolnak egy teljes brit páncélos ezredet

Vichyből jelentik: (NTI) Pétain tábornagy keddi rádiószózatában emlékeztet azokra a szenvedésekre, amelyeket a francia népnek egy évvel ezelőtt közvetlenül Franciaország összeomlása után el kellett szenvednie. Nyomatékosan rámutat arra, hogy a francia nép, amely akkoriban a háború borzalmai nyomán elmenekült, ma már visszavért lakhelyére. Megemlítette, hogy sikerült egymillió hektárnyi földet művelés alá venni. Még sokáig kell szenvednünk — mondotta — mert még nem fizettünk meg minden hibánkért. A megpróbáltatás súlyos.

Vichyből jelentik (MTI): A gaulleista rádió a minap a dünkircheni

hajóraszállás évfordulóját ünnepelte és hosszasan ismertette azt a — mint mondotta — „önfeláldozó szolgálatot, amelyet az angolok a veszélyben forgó francia erőknél tettek a hajóraszállás alkalmával.” Hangoztatta, hogy a brit haditengerészek Dünkirchennél habozás nélkül előnyben részesítették a francia erőket az angol hadsereg egységeivel szemben. Francia részről ezzel a propagandával szemben egyszerűen a tények felsorakoztatására szorítkoznak és megjegyzik, hogy azokból nem igen tűnnek ki azok a nagy érdemek, amelyek Franciaországot Angliával szemben hálára köteleznék.

Eredményes francia ellentámadás

Ankarából jelentik: (NTI) A török rádió beiruti jelentése szerint a meg erősített francia kötelékek Merdzs Ajumot ismét megszállták.

Vichyből jelentik (NTI): A francia hadijelentés szerint a francia kötelékek folytatták hadműveleteiket a Dzsebel, Druz és a Hermon hegység

közötti területen, valamint Libanon legységeiben. A brit erők a tengerparton csak csekély tevékenységet fejtenek ki. Légierőnk támatta az ellenség utánpótlási vonalait.

Amszterdamból jelentik (MTI): Az angol hírszolgálat jelentése szerint a franciák Merdza Ajumnál erős ellentámadást indítottak.

Az arabok tovább harcolnak Anglia ellen

Berlinből jelentik: (NTI) A solumi csata eddigi során egy teljes brit páncélos ezredet felmorzsolnak.

Teheránból jelentik: Kailani Iránban utazóban a NTI képviselőjének a harcok folyásáról kijelentette, hogy az iraki hadsereg nem volt felkészülve és védekező állást foglalt el. Az angolok erős léghaderőt és gépesített egységeket vetettek harcba. Irak egy hónap alatt 150 angol gépet lőtt le. A harc megszüntetését az in-

dokolja, hogy az angolok fölényben voltak. Szerinte az arabok minden elképzelhető eszközzel tovább harcolnak.

Berlinből jelentik: Mint a NTI értesült, a Krétán harcbavetett görög haderő 15 000 főnyi volt. Churchill június 11-én az alsóházban kijelentette, hogy a krétai angol és birodalmi csapatok száma 35 000 fő volt. Ebben nincs benne az Indus katonák száma. Ha ezeket csak háromezer

Tizenegyéves fiukból tolvajbandát szervezett egy elvetemült asszony

Pécsről jelentik a Pest tudósítója: A pécsi rendőrség hosszu nyomozás után olyan betörőbandát fogott el, amelynek mind az öt tagja 11 éves kislány. A gyerekek rendszeresen jártak lopni, betörni. Felbujtójuk, egyben pedig orgazdájuk Boros Károlyné Kossuth Lajos-utca 13. szám alatti lakos, aki fillérekért vásárolta meg tőlük az ellopott nagyrészt holmikat. Az asszony formálisan hatalmában tartotta a kislányokat. Terveket készített a számukra, bujtogatta őket és megmondta nekik, melyik üzletből milyen módon tudnak lopni. Az öt gyerek szülei becsületes, rendes pécsi polgárok, akik megdöbbenve értesültek arról, milyen bünt követtek el fiaik.

NEM EMLÉKEZNEK A FIUK A KÉTÉVES BÜNLAJSTROMRA

Bevallották a fiuk, hogy Spitzer Sándor Kiskirály-utca 1. szám alatti üzletének kirakatából 34 zsebkést loptak el, de betörték Spitzer villájába is, ahol 50 gramofonlemez összetör-

tek, elvittek 10 kilo cukrot és 50 darab ezüst evőeszközt. Hódossy István Kossuth Lajos-utcai üzletének kirakatát ugyancsak felfeszítették és 9 órát loptak el belőle. A szomszédos divatárú üzletből muszlinkendőket, harisnyákat és különböző fehérneműket vittek el.

Megállapítást nyert, hogy két év óta folytatják a lopásokat.

Elcsavarogtak a szomszédos községekbe, városokba is, különösen országos vásárok alkalmával. Pécsváradon, Siklóson, Máriagyűdön a legközlönyebb holmikat lopták el. Megtörtént, hogy az országuton csavarogva egy lopott zseborát karéj kenyerért cserélték el, egy zsebkést eladtak 10 fillérért, finom női fehérneműt egy palacsintáért. Abban a házban, ahol a palacsintát kapták, óvatlan pillanatban mást loptak el. A 11 éves gyerekek szinte képtelenek két évre visszamenően elmondani a rengeteg lopást. Boros Károlyné kihallgatása folyik, az fog teljes fényt deríteni a megtévedt fiuk multjára.

őre becsülik, Krétán legalább 50 000 főnyi reguláris haderő állt szemben a németekkel. Ehhez hozzájárultak még a krétai lakosságból toborzott bandák.

NÉMET HARCTERI JELENTÉSEK

Berlinből jelentik (NTI): Német harci gépek az elmúlt éjjel jó eredménnyel bombázták Délangliában, Gloucester grófságban egy repülőgéppalatrészgyárat. Német zuhanóbombázók Északafrikában Capruzo tól délre támadást hajtottak végre az ellenséges páncélcsovik gyülekező helye ellen. E támadások során sok páncélcsovik megrongáltak és megsemmisítettek.

Berlinből jelentik (NTI): A véd-erőparancsnokság közli: Észak-Afrikában Sollum arcvonalán tovább

folyik a csata. Német és olasz gépek hatásosan avatkoztak be a földi harcokba. Több kikötőt bombáztunk Anglia délnyugati és délkeleti partjain. Plymouthban egy 3000 tonnás hajót megsemmisítettünk. Egy másik kereskedelmi hajót megrongáltunk. Az angoloknak a megszállt területre való berepülési kísérlete során 17 gépet lelőttünk. Az ellenség az elmúlt éjjel Nyugat-Németország néhány helységére bombát dobott le. Néhány polgári személy meghalt. 9 gépet lelőttünk. Június 13 és 16 közt az ellenség vesztesége 53, saját veszteségünk 22 gép volt.

Berlinből jelentik (NTI): A véd-erőparancsnokság közli: Kedden az esti órákban a La Manche csatorna partján behatolást kísérő angol gépek közül huszat lelőttünk. Egy német gép elveszett.

Berlinből jelentik (NTI): Az Északi tengeren három brit gép megtámadott egy német előőrszázadot, amely egy gépet lelőtt és egy másikat megrongált. A naszád sértetlenül futott be egy kikötőbe. Német tengeralattjárók az Atlanti-óceánon hajókaravánokból elsüllyesztettek öt felfegyverzett kereskedelmi hajót összesen 31.933 tonnával.

Tokióba utazott a londoni japán nagykövet

Vasárnap óta állandóan ülésezik a japán nagyvezérkar

Londonból jelentik: Mint a Reuter iroda értesült, a londoni japán nagykövet hétfőn elhagyta Londont, hogy Tokióba utazzék.

Berlinből jelentik az Esti Ujság: A Eerliner Börsenzeitung tokiói jelentése szerint a japán nagyvezérkar vasárnap óta állandóan ülésezik. A nagyvezérkari üléseken részt vesznek Konoye herceg miniszterelnök vezetésével a kormány katonai tagjai és Macuoka külügyminiszter is.

A német külügyminisztérium felhivatalos lapjának jelentése szerint tokiói vezető politikai és katonai körökben rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak ezeknek a tanácskozásoknak, amelyekről döntő elhatározásokat várnak Japán keletázsiai és hollandindiai politikáját illetően. A nagyvezérkari ülésen a szárazföldi és léghaderő képviselőitől kívül résztvettek a haditengerészet képviselői is és a lap jelentése szerint a

három vezérkar együttes ülésben tárgyalta meg a politikai problémák katonai lehetőségeit, amelyeket Konoye herceg terjesztett az ülés elé.

Japán politikai körökben egyetértéssel a legnagyobb titoktartással kezelik a kormány és a nagyvezérkarok együttes ülésének, amelyek csupán általános célokat határoznak meg, azt azonban, hogy milyen összefüggésben vannak ezek a megbeszélések a közeljövő terveivel, vagy eseményeivel, japán vezető kormánykörökben nem árulják el.

Felhivatalos nyilatkozat szerint a konferenciának az a legfőbb célja, hogy Japán vezérszerepét Kelet-Azsiában a megbeszélések útján előkészítsék. A megbeszélések a három hatalami egyezmény katonai rendelkezései alapján folynak le, ilyen szempontból tehát szoros összeköttetésben állanak Németország és Olaszország terveivel.

Német és olasz válasz Amerika tengelyellenes intézkedéseire

Berlinből jelentik (NTI): Az Egyesült Államok köztársaságának elnöke június 14-iki rendeletével zárlatot rendelt el a német állampolgárok Egyesült Államokban lévő vagyonára. A német kormány hasonlóképpen intézkedett az amerikai állampolgárok Német Birodalomban lévő vagyonára vonatkozólag.

Berlinből jelentik (NTI): A német konzulátusok és a különböző német társaságok tisztviselőinek elutasítását azzal indokolták meg amerikai részről, hogy meg nem engedhető tevékenységet folytattak. A birodalmi kormány ezt az állítást visszautasítja és a legélesebben tiltakozik az amerikai kormány szerződésellenes eljárása ellen.

Rómából jelentik (NTI): Illetékes olasz körökben kijelentették, hogy

Roosevelt a nyílt ellenségeskedés újabb egyoldalú lépését követte el olyan államok ellen, amelyekkel nincs hadiállapotban. Olaszország kénytelen volt védekező megtorló intézkedéseket tenni, amelyek alkalmasak arra, hogy megvédjék jogait. A megtorlás a klasszikus nemzetközi jog értelmében fog történni.

Washingtonból jelentik (NTI): Roosevelt elnök keddi sajtóértekezleten kijelentette, hogy nem szándékszik felfegyverezni az amerikai kereskedelmi hajókat és állást foglalt az ellen, hogy kiviteli zárlatot rendeljenek el Japán ellen.

Lisszabonból jelentik (NTI): Roosevelt elnök idősebb fia, aki a középkeleti királyi légierőnél légügyi megfigyelői szolgálatot teljesített, kedden repülőgépen ideérkezett.

Belvárosi mozgóban

Dr. Kildáre kalandja

Érdekes! Izgalmas! Szép!
A kacagásról külön gondoskodik
Stán és Pán.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

Moszkvai éjszakák

Annabella, Harry Baur, Richard Wilm
Drámai feszültségű romantikus szerelmi tárgyú
csodálatos muzsikájú filmremek.
szerda, csütörtök, péntek
előadások: 5, 7, és 9 órákor.

Apolló filmszínházban

Péntektől francia tilmcsemege!

Aki az igazságot szereti

Csütörtökön utoljára:

Szerelmi álmok**Bottai miniszter
Budapesten**

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Bottai olasz nemzetnevelésügyi miniszter leányával a minisztériuma több vezető tisztviselője kíséretében kedden délután három órákor a bécsi gyorsvonattal Budapestre érkezett. Fogadtatására megjelent Hóman Bálint vallás és közoktatásügyi miniszter, továbbá a kultuszminisztérium több vezető tisztviselője, Szendy Károly polgármester, olasz részről a követ vezetésével a követség személyzete. Népes küldöttséggel képviseltette magát a budapesti olasz fassió. Hóman Bálint szívélyesen üdvözölte kartársát. A miniszter leányának egy rózsacsokrot nyújtott át. Bottai miniszter feliratkozott a délután folyamán a kormányzó úrnál, majd résztvett az olasz Kultúrintézet záróünnepségén.

**Az „Egészségvédelmi Szövetség“
Nagyváradon is megalakult**

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délután 5 órákor tartotta az „Egészségvédelmi Szövetség“ nagyváradai fiókja alakuló ülését a városháza kistermében a városi főispán elnöklése alatt. Az ülést a főispán nyitotta meg, majd dr. Heinrich Béla vármegyei és városi tiszti főorvos ismertette az intézmény célkitűzéseit.

Az Egészségvédelmi Szövetség előde a Stefánia anya és csecsemő védő volt, ezt a belügyminiszter ez év január elsejével megszüntette. Szerepkörét az új intézmény vette át, működési körét kibővítette, a Zöldkereszt Mozgalom név alatt kifejtett munka a mindenféle betegség megelőzésével foglalkozik az anya és csecsemő védelmen kívül.

Nagyváradon jelenleg öt általános egészségvédő intézet, azonkívül nemi és tüdőbeteg gondozó intézet működik. A Stefánia társadalmi háttérét a szervezés is megtartja, a szövetség tagokat toboroz, akik anyagi hozzájárulással segítik az állam által magára vállalt magyar egészségvédelem nemzetmentő munkáját.

A főorvos ezután ismertette a szövetség ügyrendjét, amely az egész országban azonos. Az értekezlet az ügyrendet tudomásul vette, a főispán ezzel megalakulnak jelentette ki a nagyváradai fiókszövetséget. A választások során elnökké a főispánt, társelnökké Heinrich Béla főorvost, alenökké dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynököt, Sulyok István református püspököt és a polgármestert választották meg. Főtárhár dr. Szirmay Sándor főorvos lett, a 30 tagú választmányban pedig helyet kapnak a többi egyházak, közhivatalok, hatóságok és intézetek képviselői is.

Az ülést a főispán zárta be és sok sikert kívánt a fontos intézmény működéséhez.

GAZDASÁGI ÉLETT**A lisztellátásról, a zsirkérdésről és az árszínvonalról beszélt a közellátási miniszter**

Csütörtökön lesz a Ház legközelebbi ülése

Budapestről jelenti: Laky Dezső miniszter, a képviselőház tegnapi ülésén a cipőellátás kérdésével foglalkozott. Helyen volt a kormány intézkedése, hogy ebbe a kérdésbe belenyult. Munkálatok folynak a sertésbőrnek felsőrész és talp alakjában való felhasználása tekintetében. Nehéz probléma a petroleum kérdés. A jegy rendszer nem lett volna alkalmas a kérdés megoldására. A lisztellátás kérdésével foglalkozva, rámutatott, hogy az a gabonamennyiség, amely tavaly rendelkezésre állt, siralmasan kevés. Feltehetően szükséges, hogy a földművelő lakosság megkapja azt a gabonamennyiséget, amely számára szükséges. Ha felemelték volna a falusi lakosság ellátására szánt liszt mennyiséget, éhínség lett volna az országban.

Ezután a sertés és zsirhiányról szölt a miniszter. A kérdést úgy tudtuk

megoldani, hogy felállítottuk a sertésforgalmi irodát. Beszéde további folyamán a miniszter az árszínvonalról beszélt. A közellátásügyi minisztérium a hat hónap alatt kétszázalékos eredményeket ért el. Tudatában van annak, hogy ezt a munkát nem lehet tökéletesen végezni. Reméli, hogy azokat a rendszabályokat, amelyeket a törvény megenged, minél ritkábban kell fogatosítani. A miniszter több mint másfél óras beszédét a Ház minden oldalán tetszéssel fogadták. A Ház legközelebbi ülését csütörtökön délelőtt tíz órákor tartja és napirendjére a közellátás érdekeit veszélyeztető cselekmények büntetéséről szóló javaslat tárgyalását, továbbá a 36-os bizottság taglétszámának újabb felemeléséről szóló javaslat tárgyalását tűzte ki. A Ház mai ülése háromnegyed 2 órákor ért véget.

**Közyűlést tartott
az Országos Mezőgazdasági Kamara**

MOT jelenti: Az Országos Mezőgazdasági Kamara kedden tartotta idej közgyűlését, amelyen igazgatónak Halácsi Ágostont választották meg. Ezután Khuen-Héderváry Károly gróf terjesztette elő az évi beszámolót. Az elnök beszámolója után a Földművelésügyi miniszter szóla fel. Hangzattá, hogy az elemi csapásokat egyelőre csak enyhíteni tudjuk. Az egymillió viz alá került kat. holdból háromnegyedmillió holdat mentesítettek a víztől. A mezőgazdasági hitel ellátását ő maga sem tartja tökéletesnek. Az értékesítés ma nem okoz nehézséget, éppen azért a termelést fokozni kell. A mezőgazdasági lakosság föld-

hoz juttatása tekintetében a kormány fokozottabb gondot kíván eljárni. A jövőben a gazda érdekeltségeknek teljes emgértéssel kell viseltetni a fennálló rendelkezésekkel szemben és azokat teljes mértékben végre kell hajtani.

**SZEPTEMBER 15-IG SZABAD A
KONZERV FORGALOM**

Budapestről jelenti: (MTI) 1941. szeptember 15-ig az iparos és kereskedő főzések konzervet, ide értve a sürtött növényi izesítőket, a fogyasztóknak vásárlási könyvbe való bejegyzés nélkül szolgáltathat ki a közellátásügyi miniszter rendelete értelmében.

Augusztus 30-ától csak keresztény ecetgyárosok működhetnek Erdélyben

A kormány félmillió pengős hitelkerettel mozgalmat indított annak érdekében, hogy a gazdasági orséváltás során új ecetgyári engedélyhez jutott keresztény vállalkozóknak megerősödését lehetővé tegye. Az ilyen kölcsönök hat éves lejáratra szólnak és egy-egy igénylő legfeljebb 12.000 pengő erejéig vehette az állam támogatását igénybe.

Ezt a hitelkeretet a kormány később félmillió pengőről 700.000 pengőre emelte fel, azonban ez az összeg sem mutatkozott elegendőnek, miután az időközben visszatért erdélyi és keleti országrészről is számos igénylés érkezett a szakminisztériumhoz.

A minisztérium rendelkezéseinek megfelelően a régi ecetgyári engedélyeket a kormány augusztus 30-án bevonja és ennek következtében a zsidó kézben lévő erdélyi ecetgyárak eddig az időpontig megszűnnek.

A szeszegedárusági hivatal már kiadta az új ecetgyári engedélyeket. A régi engedélyeket mindaddig csak azért nem vontta be, hogy az új keresztény engedélyeseknek időt adjon a szükséges üzem-felszerelési munkálatok végrehajtására.

**Hirdessen
a Magyar Lapokban****Ismét megrendezik
Nagyváradon az urlovas-
versenyeket**

A békeidőben a nagyváradai és megyei társadalom nagy eseménye volt mindig az az urlovas-verseny, amit ősszel a Bóné-kuti pályán rendeztek és amelyen az urlovas-társadalom és a nagyközönség impozáns számban vett mindig részt 1883 óta 1913-ig minden évben lezajlottak ezek a pompás versenyek.

A versenyt az erre a célra alakult egyesület rendezte. Az egyesület utolsó vezetőségének négy tagjai: volt: gróf Tisza István, báró Berg Herman, Beöthy Pál és Markovits Manó, akik közül dr. Markovits Manó van életben. Dr. Markovits Manó a kérdés megbeszélésére értekezletet hívott össze, amelyen megjelentek Bihar megye képviselőiben: dr. Oszwaid János főjegyző, a város képviselőiben: dr. Csapó Ferenc aljegyző, Nadányi Pál, Gencsi vármegyei gazdasági felügyelő, az EMGE képviselőiben Koppány Rezső, Telegdy József, a huszárezred képviselőiben Muhr Albert százados és Zandt Emil főhadnagy, a tüzérek képviselőiben Lugosi százados, a vonaosztály képviselőiben Ehrenberg százados és a nagyváradai csendőrszék képviselője.

A megjelentek nagy érdeklődéssel hallgatták meg Magyar Balázsnak, az Urlovasok Szövetsége titkárnak előadását és nagy lelkesedéssel fogadták el azt a javaslatot, hogy az ősi hagyományok továbbpolása céljából az idén szeptember 14-én ismét megrendezik a felszabadulás utáni első urlovasversenyt Nagyváradon.

**Kibővítik
a tankerületi főigazgatók hatáskörét**

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszternek a ház mai ülésén benyújtott javaslata felhatalmazza a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy az alábbi ügyekben a végső fokon való intézkedés vagy határozathozatal jogát a tankerületi főigazgató hatáskörébe utalja:

Tanulmányi felügyelők megbízása és megbízásának visszavonása, az állami népiskola tanítói létszáma keretében a költségvetési fedezet terhére alkalmazni és kinevezni, az állami jellegű népiskolákban állami segélyvel egybekötött tanítói állások betöltésének engedélyezése, az állami népiskola, szakiskola tanár, tanító, altiszt, szolga, továbbá népiskolai tanító, óvónő altiszt és szolga áthelyezése.

A javaslat további része a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendelése és a járványbetegségek esetén teendő intézkedések tekintetében rendelkezik.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILAGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELOFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30,
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem
adunk vissza

JÉZUS SZIVE KÖRMELET. Nagyvárad. Saját tud. A szokásos Jézus Szive körmet vasárnap este 10 órakor indul el az olasz plébánia templomból.

Vitéz Nadányi János alispán szabadságon. Nagyvárad. Saját tud. A tegnapi rendkívüli közgyűlés tárgyalta vitéz Nadányi János alispán szabadság iránti kérelmét. Az alispán évi rendes szabadságából 4 hetet kíván igénybe venni június 30-tól július hó 26-ig. A közgyűlés a kérelem teljesítéséhez hozzájárult.

ELŐKÉSZÜLETEK A ZILÁHI WESSELÉNYI-SZOBOR UJBŐLI FELÁLLÍTÁSÁRA. Zilahról jelentik: Megirtuk, hogy dr. Gazda Endre alispán kezdeményezésére mozgalom indul meg a román megszállás idején lerombolt, Fadrusz János alkotta művészeti Wesselényi-szobor ujbőli felállítására.

MINISZTERTANÁCS VOLT TEGNAP. Budapestről jelentik: (MTI) A kormány tagjai kedden délután a szokott heti minisztertanácsra ültek össze, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak. A minisztertanács az éjszakai órákban ért véget.

FŐISKOLÁK AKARNAK ÁTALAKULNI A GAZDASÁGI AKADÉMIÁK. A négy magyar gazdasági akadémia igazgatója, köztük vitéz Biró Gyula, a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatója is, felterjesztést intéztek a földművelésügyi miniszterhez, melyben kérték, hogy a gazdasági akadémákat főiskolai fokra fejleszthesék.

A visszatért Bácska egyházkormányzatának átvétele. A kalocsai főegyházmegyének húsz évig elszakított déli része, a Bácska az apostoli Szentszék rendelkezésére visszakértül. Zichy Gyula gróf főpásztori joghatósága alá. A főegyházmegye bácskai részének átvételére megjelent Szabadkán Kujáni Ferenc érseki irodaigazgató és Tantos Gyula kanonok. Megvizsgálták a szabkai püspöki aula ügyrendjét, majd az egyházi vagyon kezelését. Rövidesen Kalocsára szállítják az összes iratokat és a szabkai püspöki, illetve apostoli kormányzó aula ezzel véglegesen beolvad a kalocsai főegyházmegye érseki irodájába.

TILOS A KOLDULÁS KOLOZSVÁRON. A kolozsvári rendőrség sorozatos előállításokkal igyekszik megakadályozni az utcai koldulást. Naponként csoportosan állítanak elő a rendőrkapitányságon utcai koldusokat akik ellen azonnal megindul a kihágási eljárás. A nem kolozsvári illetőségűeket nyomban kitoloncolják a város területéről.

Temetés. Gábor Géza volt ipartestületi jegyző 52 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délután 6 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

Kik jelentkezzenek holnap vásárlási könyvecskékért. Nagyvárad thj. város Közelelmezési Hivatala felhívja az alant felsorolt kereskedőket, hogy az általuk igényelt kész vásárlási könyvecskékért folyó hó 19-én, csütörtökön délelőtt jelentkezzenek a Kereskedelmi Csarnokban (I. em.) Balla Imre, Józsa János, Katona Mihály, Halász Lajos és Szilágyi Károlyné.

DISZES ORSZÁGÁSZLÓT ADOMÁNYOZOTT SZÜLŐFALUJÁNAK GÁSPÁR JENŐ. A SAJTÓKAMARA FŐTITKÁRA. Kézdivásárhelyről jelentik: Gáspár Jenő kormányfőtanácsos, az Országos Magyar Sajtókamara főtitkára hatalmas selyem országzászlót adományozott szülőfalujának, Kézdivásárhelynek. Az országzászlót bensőséges ünnepség keretében avatták fel, amelyen az ajándékozón kívül megjelent báró Apor Péter főispán, Bagoly Béla dr. kovászai főszolgabíró, Várhelyi Ödön dr. kézdi járás főszolgabírója és a város katonai parancsnoka. Az avatási ünnepséget szentmise előzte meg, majd az ünneplő közönség, az iskolák növendékei, a tüzharcosok és a „Kaléka” mozgalom zászlója alatt haladó székely szöttek ruhájú lányok az országzászló talapzata elé vonultak.

Romániában rövidesen megindul az aratás. Istanbulból jelentik: A török lapok azt jelentik, hogy Romániában küszöbön áll a gabona aratása. Az aratási munkák megszervezéséről gondoskodás történt. Mivel az aratómunkások létszámában hiány érezhető, a katonaságot is igénybe veszik. Jó átlagos termést várnak.

Rendkívül bőséges termést várnak Törökországban. Bernből jelentik: (B. T.) A svájci lapok Ankarából azt jelentik, hogy Törökországban ebben az évben páratlanul bőséges termésre számíthatnak. A rendkívül kedvező terméskilátásokra való tekintettel a török kormány új gabonarakta építését rendelte el.

TOVÁBB FOLYIK A VOLT FRANCIA KORMÁNY BUNPERE (MTI.) A 11000 törvényszék előtt Gamelin tábornok. Reynaud, Blum és Daladier volt miniszterelnökök, Mandel volt gyarmatügyi miniszter és La Chambre volt légügyi miniszter fog megjelenni. Gamelin tábornok ügyében a vizsgálat befejeződött. A tábornok Reynaudra hárítja a felelősséget, aki viszont súlyos vádakot emel Gamelin ellen.

Romániában korlátozták a gépkocsik forgalmát. Budapestről jelentik: (MTI) Korlátozták a gépkocsi forgalmat nemzetvédelmi szempontból. A gépjárműveknek új engedélyt a belügyminiszterium ad ki.

Kiugrott az autóbusból és halálra zuzta magát egy mezőtelegi utas. Nagyvárad. Saját tud. A mezőtelegi csendőrség telefonon jelentette a nagyváradai ügyészségnek, hogy f. hó 16-án hétfőn a Mezőtelegen áthaladó utasszállító autóbusból Bódis Gyula telegdi lakos a mozgásban lévő autóbusból olyan szerencsétlenül ugrott ki, hogy elesett és koponyaalapi törést szenvedett Bódis anélkül, hogy eszméletre tért volna, a helyszínen meghalt. Temetésére az ügyészség megadta az engedélyt.

Német fehérekönyv Szimovics tábornok összeesküvéséről. (MTI) A külügyi hivatal a 7-ik fehérekönyvben 144 okmányt közöl, amelyek leleplezik Szimovics tábornok összeesküvésének titkos indítóit.

MAGYAR DALEST Várady Aladár szerzeményei csütörtökön este a színházban.

Dr. kéresi Balogh Miklós, az erdélyi földművelésügyi kirendeltség vezetője. Budapestről jelentik: (MTI) A földművelésügyi miniszter a földművelésügyi miniszterium erdélyi kirendeltségének vezetésével dr. kéresi Balogh Miklós miniszteri tanácsost bizta meg.

VISSZAHIVJÁK A KOLOZSVÁRI ÉS NAGYVÁRADI ROMÁN KONZULT. A Temesvári Déli Hírlap bukaresti jelentése szerint a kolozsvári és nagyváradai román konzulokat visszahívják. Chinezú Ioan kolozsvári és Turchescu nagyváradai román konzul megbízatása ugyanis június 20-án lejár.

NAGY ÉRDEKLŐDÉS ELŐZI MFG AZ ERDÉLYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYLET JUNIUS 22-IKI KÖZGYÜLÉSÉT. Kolozsvárról jelentik: Jelenítettük már, hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet június 22-én Kolozsváron d. e. 10 órakor a vármegyeháza nagytermében (Mussolini-út 1.) rendezi meg évi szokásos közgyűlését. A visszatérés utáni első EMGE kolozsvári központjához befutott jelentések szerint eddig már több száz gazda közölte feltétlen részvételét. Az egylet évi működéséről szóló jelentés most hagyta el a sajtót. A több mint száz oldal terjedelmű jelentés behatóan tárgyalja Erdély mezőgazdasági viszonyait, a mezőgazdaság különböző problémáit és a magyar gazdasáradalom közönségi munkájának egy éves eseményeit. A közgyűlést, amelyen képviselve lesz a visszatért területek minden vidéke és gazdarádója, rendkívül nagy érdeklődés előzi meg.

A temesvári katolikus egyházmegye hívei — magyar anyanyelvükért. Temesvárról jelentik: (B. T.) Ertesztés szerint a magyar népközösség vezetői küldöttségben keresték fel Pacha Agoston püspököt és kérték, hogy az egyházmegye katolikus vallású magyar anyanyelvű tanuló számára tegye lehetővé, hogy továbbra is anyanyelvükön részesülhessenek vallásoktatásban.

SENYT LÁSZLÓ ALAKJA AZ ERDÉLYI PART JELVÉNYÉBEN. MTI: Az Erdélyi Párt országos elnöki tanácsa ülést tartott, amelyen megállapították a fegyelmi eljárásnak rendjét és az Erdélyi Párt jelvényét. Ugy határozta, hogy a piros-fehérezöld színeken Erdély védőszentje Szent László lesz látható fehér lovon ülve, fejénél a székelység ősi jelvényével a holddal és nappal. A tanácsot az a szempont vezette, hogy Szent László, aki megtisztította Erdélyt és Bácskát és Nagyváradon van eltemetve, egész különös tiszteletnek örvend Erdélyben.

MEGMENTETTÉK A ROBIN MOORE 35 UTASÁT. Londonból jelentik: Nagy feltűnést keltett az a fokföldi jelentés, mely szerint egy angol hajó érkezett Fokvárosba, amelynek sikerült megmenteni az elsüllyesztett Robin Moore eddig elveszettnek hitt 35 utasát és matrózát.

Egész Romániában elrendelték az elsötétítést. Zürichből jelentik: A román kormány elrendelte, hogy az eddig Bukarestre kimondott elsötétítési rendelkezéseket az egész országra kiterjeszszék. Az intézkedéssel kapcsolatban új rendelet jelent meg, amely korlátozza a maganszemélyek által felhasználható benzín mennyiségét.

Horvátországban kisajátítják a zsidó nyomdákat. Berlinből jelentik: A Délkeleti Hírszolgálat jelenti Zágrábról: A nyomdák állampolitikai érdekből való kisajátításáról szóló rendelet egyedül Zágrábrban 22 zsidó nyomdával érint. Az országban levő nyomdák mind zsidó kézben vannak.

Óvintézkedések Bukarestben az elsötétítés idejére. Bukarestből jelentik: (MTI) A katonai főparancsnokság az elsötétítésre való tekintettel, megszüntette a nyári kerthelyiségek éjjeli kivilágítását. Az Unirea kéri a hatóságokat, hogy hozzák köztudomásra, hogy azokra, akik a bombázás vagy a légiriadó alatt fosztogatnak, halálos büntetés vár. Azt a halálos büntetést az is végrehajthatja, akinél fosztogatni próbálnak. Ezek a hiénák nem érdemelnek semmi kiméletet.

Holnap lesz az alumínium 1 és 2 pengősök premierje. Budapestről jelentik: (MTI) Az alumíniumból vert egy pengős érmék június 19-én kerülnek forgalomba. Az érme egyik lapján az értékjelzés van. Alatta kettős felirat, a pénz verésének éve, a tervező művész neve van. A másik oldalon a címer és a magyar Szentkorona, alatta Magyar Királyság felirat található. Az új pénz súlya másfél gramm.

TESTA ?

TESTA ?

Már ez év őszén megkezdődik a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen a gyógyszerészképzés. Kolozsvárról jelentik: Szily Kálmán államtitkár miniszteri biztos, legutóbbi kolozsvári látogatása alkalmával bejelentette, hogy az egyetem már ez év őszén, szeptemberben megindul a gyógyszerészképzés. — Az Erdélyi Gyógyszerésztudományi elnöksége máris felhívja a szülők és az érrettségiző fiatalok figyelmét a gyógyszerészpályára. Ma hiány van szakképzett gyógyszerészekben s a hiány még tovább fokozódik, mert Erdély területén a kerületi orvosok több új gyógyszerért meg szervezését tervezik. Az elnökség felhívja a szülők figyelmét arra, hogy az új gyógyszerészképzésnek az egyetemre beiratkozniok s hogy a magyar közoktatásügyi reform négy évre emelte a gyógyszerképzést. Így a gyógyszerészek is ugynevezett teljes egyetemi kiképzésben részesülnek, ami lehetővé teszi számukra a doktorátus megszerzését, akár gyógyszerés, akár bölcsészeti doktorátus alakjában. A kolozsvári Gyógyszerész Testület (Wesselényi Miklós-utca 2.) egyébként készséggel szolgál felvilágosításokkal.

A Nemzeti Munkaközpont hírei

Felhívás. Felhívjuk az építő, asztalos, lakatos és kubikos szakosztályok munkanélküleit, hogy jelentkezzenek azonnali összeírásra, délelőtt 9—1 óráig és délután 5—7 óráig. A Nemzeti Munkaközpont titkársága.

Az építő munkások táncestélye. A Nemzeti Munkaközpont a következő felhívást tette közzé: Bajtársak! Vasárnap, 22-én este 6 órai kezdettel lesz az építő munkások műsoros táncestélye a dalárdázás-alap javára. Legyünk mindnyájan ott!

Várady Aladár szerzői estje

Csütörtökön nem mindennapi művészi esemény színhelye lesz a nagyváradi Szigligeti Színház: ekkor zajlik Várady Aladár, akit nagy szeresztje, amelynek keretében a Szigligeti Színház fénykorának nagyszerű karnagya, mint zeneszerző mutatkozik be a váradi közönségnek. Várady Aladár talán csak a legifjabb varad nemzedék nem ismeri: hiszen a diák-állo az ő karnagyi működése idején állandóan zsufova volt és akkor csak diákok járhattak oda, nem úgy, mint ma. S ez a régi diákálló nagyszerűen tudott lelkesedni s Várady Ali — mert akkor még városzerte így hívták — alig győzte az ismétléseket, ujrázásokat vezényelni.

Mint zeneszerzőt, a rádióból ismerhetik jól a váradiak is, gyakran csendülnek fel finom, magyartónusu dalai a rádióból. Csütörtökön este aztán egész estét betöltő műsorral lép fel Várady Aladár, akit nagy szeretettel vár régi lelkes közönsége s biztos, hogy zsufozt ház fogja végigtapsolni szerzői estjét, amelyre jegyek már kaphatók a színház baloldali pénztáránál.

ISKOLÁINK

Beiratások a nagyváradi állami polgári leányiskolába

A nagyváradi m. kir. állami polgári leányiskolában a beiratások az 1941—42-ik iskolai évre június 1-26 és 27-én lesznek, délelőtt 9-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig.

26-án d. e. I. oszt. 27-én d. e. III. oszt. 26-án d. u. II. oszt. 27-én d. u. IV. oszt.

A polgári iskola első osztályába felvehető az a tanuló, aki életének tizedik évét már betöltötte, de tizenharmadik évét még nem és aki az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte.

Az első osztályba beiratkozó tanuló atyja, anyja vagy gyámja, esetleg azok felnőtt megbízottjának kíséretében tartozik megjelenni.

A beiratásnál szükséges okmányok: születési anyakönyvi kivonat, a negyedik elemi osztály elvégzését igazoló évvégi bizonyítvány, illetőleg tanulmányi értesítő, himmlőltási, 12 evnél idősebbeknél újraköltési bizonyítvány.

A felvétel az okmányok átadása és a díjak befizetése által történik.

A befizetendő díjak: felvételi díj, 2 pengő 50 fillér; járulékok: 1 p. 70 fill. filmdíj; 1 p. 20 fill. és tanulmányi értesítő: 70 fillér.

Tandíj egész évre 40 p., amely nyolc egyenlő részletben október, november, december, január, február, március, április és május hónapokban, minden hónap 1—5-ik napjai között a díjkezelő tanár által kellő időben kiosztott csekklepton fizetendő.

A jeles és jó előmenetelű hadiárva és hadigámoltak felvételi díjat és tandíjat nem fizetnek, ha a beiratkozás alkalmával hadigondozási igazolványt adnak be az iskola igazgatóságának.

A jó magaviseletű és előmenetelű tanulók megfelelő százalék szerint tandíjkezdvevényben részesülnek.

A felvételhez szükséges okmányokat most már csak magyar nyelven kiállítva fogadjuk el.

Az igazgatóság.

2,585.693 lakóház van Magyarországon

Megjelent az első hivatalos kimutatás Magyarország lakóházairól és lakásairól. Az ideai népszámlálás során írták össze a házak és lakások adatait is. Kiderül ebből, hogy Magyarországon 2.585.693 lakóház van, ami a 30 évvel ezelőtti helyzettel szemben 775.863 lakóháztöbbletnek felel meg. Három évtized alatt 42.9 százalékkal emelkedett Magyarországon a lakóházak száma. A házakban 3.508.753 lakás van, tehát alig egymillióval több, mint ahány ház, amiből az következik, hogy a túlnyomórésze egy lakásos családi ház.

A városok lakóházainak száma 510.843, míg a többi falusi ház. A városi házak száma 30 év alatt 65.6 százalékkal emelkedett, a falusiaké 40.1 százalékkal.

Természetesen a legnagyobb arányú a fejlődés Budapesten, ahol 1910-ben még csak 19.637 lakóházat találtak, míg ezidőszere a lakóházak száma 46.845. Budapesten tehát a házak száma három évtized alatt 138.6 százalékos emelkedést ért el. Budapesten 397.958 lakás van, egy lakóháza tehát 6.36 lakás jut. A lakosság számát figyelembevéve minden budapesti házban 24.82 lélek lakik, egy-egy lakásra pedig 3.9 lélek jut. Ez az utóbbi arány egyébként országos viszonylatban is pontosan ugyanennyi.

Budapest után Szegeden van a leg több ház, számszerint 23.013, a la-

kások száma pedig 38.010. Harmadik helyen áll Debrecen 17.354 lakóházzal és 32.701 lakással. Kolozsvárral 15.233 ház és 32.157 lakás, Kecskeméten 15.894 ház és 21.902 lakás, Hódmezővásárhelyen 15.440 ház és 19.265 lakás.

Nagyváradon 12.876 ház és 26.629 lakás van.

A többi városokban 10.000-en alul van a házak száma. legkevesebb Sopronban, ahol csak 3578 ház található, viszont a legkevesebb lakás, számszerint 7312 Komáromban van. A házak számát tekintve a legnagyobb arányú a fejlődés Ungváron, ahol három évtized alatt 199.8 százalékkal emelkedett a házak száma, második helyen áll a fejlődésben Kassa, 156.6 százalékkal, harmadik helyen Kolozsvár 142.4 százalékkal.

Még Nagyváradon is sokkal több épült házak aránya 140 százalékos. Budapest csak a negyedik helyen áll a maga 138.6 százalékos házépítési többletével a fejlődés rangsorán. — Komáromban is 113 százalékkal több ház épült. A városok közül a legkisebb fejlődést mutatja Hódmezővásárhely, ahol három évtized alatt csak 20.6 százalékkal szaporodott a házak száma. Közel 100 százalékos fejlődést mutat még Székesfehérvár, Marosvásárhely és Miskolc.

SPORT

Vasárnap NAC—Ujpest találkozó

Nagyvárad. Saját tud. A vasárnap délután az erzsébetligeti pályán sorra kerülő Ujpest—NAC-találkozó elé igen nagy érdeklődéssel tekint Nagyvárad sportközönsége. Ez az erőpróba körülbelül megmutatja, hogy milyen szerepet vihet a nagyváradi csapat az ország legjobbjai között az NB-ben. Szüksége is van ezekre az erőpróbákra a NAC-nak, mert hiszen más az NB légrétege, mint amilyen viszonyok között játszott eddig a NAC. Így az első mérkőzéseken nem érhet olyan meglepetés, amelynek követ-

kezében a csapat elveszíthetné az önbizalmát, amely első feltétele a sikeres szereplésnek.

A vasárnapi mérkőzésre nagy előkészületeket tesz a váradi csapat. Az Ujpestben valószínűleg szóhoz jut a két új szerzemény, a kiesett Tokod két kitűnősege, Mészáros és Kecskés, akik vasárnap este óta az Ujpest játékosai. Miután a bolgár-magyar mérkőzés elmarad, valószínű, hogy az Ujpest teljes csapatával érkezik Nagyváradra.

Nagyváradon kerül lejátszásra a KAC—NSE döntő mérkőzés

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk más helyén beszámoltunk az Ujpest nagyváradi vendégszerepléséről. Tegnap az éjjeli órákban érkezett meg Nagyváradra az MLSz távirati értesítése, amely

elrendelte, hogy az Ujpest—NAC mérkőzést vasárnap délután 4 órákor kell lejátszani, utána pedig sor kerül az NB-be való jutásért vivandó KAC—NSE-mérkőzés lejátszására.

Nagybánya nagy bizalommal tekint a KAC elleni mérkőzés elé

Nagybányán a 9:0 után, természetesen, vezetők, szurkolók egyaránt elégedettek a csapattal és most már egyre nagyobb bizalommal tekint-

amelyet Nagyváradra tűzött ki a Szóvetség.

Az erzsébetligeti pálya így kettős mérkőzés színhelye lesz, a nagyváradi sportközönség pedig olyan futballcsemegét kap, amire csak ritkán adódik alkalom. A NAC vezetősége mindent elkövet a kettős mérkőzés hibátlan megrendezésének sikere érdekében. Szükség is van erre, mert vasárnap nézőcsúcs várható az erzsébetligeti pályán.

nek a Kolozsvári AC elleni döntő mérkőzésekre. Jeny Rudolf így nyilatkozott a mérkőzés után:

— Könnyű mérkőzés volt. A ke-

vésbé erős ellenféllel szemben ment a fiúknak a játék. Csak el ne bízzák magukat, mert a KAC-sal szemben nagy csatára van kilátás. Szőke, sajnos, megsérült, remélem azonban, hogy pár nap alatt rendbe jön.

Cincér József, a sepsiszentgyörgyi Textil vezetője mondotta:

— Az NSE minden tekintetben magasan felettünk állott. Kitűnő együttes ez, amely sokkal többre is képes. A Kolozsvári AC-ra is a mienkhez hasonló sors vár.

A Törekvés közgyűlése. A Törekvés MTE vasárnap, 22-én délelőtti fél 12 órai kezdettel a Mátyás-étterem (Katolikus Kör) helyiségében tartja évi tisztújító közgyűlést, melyre meghívja az egyesület rendes tagjait. Napirend: Az ideiglenes vezetőség beszámolója és jelentése. Az új tisztikar megválasztása. Választmány, számvizsgáló bizottság megválasztása. Alapszabály módosítás. Esetleges indítványok. Tekintve a közgyűlés fontosságát, felkérjük az összes szakosztályok tagjait, a közgyűlésen való megjelenésre. Az elnökség.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknak 25 százalék engedély.

Lakás

KERESEK augusztus 1-re 3 vagy 4 szobás comortos, lehetőleg kertes lakást az olasz részén. Ilyen házat megvételre is. Ajánlatokat Schlauch-tér 16. sz. alá kérek. 636

A Félix fürdőben a Tilda villában hónapos szobák nyaralásra kiadók. — Ertekezni a villában. 618

Adás-vétel

Használt férfiruhát prima anyagból cícsón csak Molnárnál vehet. Bémer tér 1. udvarban. Ruhákért magas arat fizetek 505

Aranyat, brillianst, ezüstöt magas aron veszek, orát, ákszert javítok. Gyenge István ékszerész, Rakóczi ut 19.

Kertes magánház Rét utca közelében eladó. Érdeklődni Balassa tér 3. szám, ajtó 2. 604

Harmoniumot megvételre keres, — ajánlatot kér Eradonyi Római Katolikus Plébánia. 674

Különpéle

Egyszerűbb ruhák varrását, javítását vállalom, házaknál is. Tóth Mária, Kálvária u. 108. 636

Kultura Középsikolai Magántanfolyam gyors, lelkiismeretes, eredményes. Budapest, Mester u. 4. IV—3. (Valaszbélyeg). 398

Allást nyec

Irodai gyakorlatlalt bíró öskeresztény tisztviselőt azonnal felvesszünk. Ajánlatot „Kereskedelmi Részvénytársaság” jellegére a kiadóba körünk. 675

Kiadótulajdonos:
SENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT
Fő- és felelősszerkesztő: Dr. Paál Árpád Felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.